प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

B.A. (Marathi) Second Year

Semester - 3 - तिसरे सत्र

(2024 Course under NEP 2020)

Major Core

Course Code : 24ArMarU3101 **Course Name : आधुनिक मराठी कादंबरी**

Teaching Scheme: TH: 4 Hours/Week **Credit : 04**

Examination Scheme: CIA : 40 Marks **End-Sem : 60 Marks**

Course Objectives:

- **To Study :**
  १. *कादंबरी* या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास करणे.
  २. मराठी कादंबरीलेखन परंपरेचा अभ्यास करणे.
  ३. कादंबरी आणि इतर साहित्यप्रकारातील साम्य व भेद अभ्यासणे.
  ४. मराठीतील निवडक कादंबरीचा अभ्यास करणे.
  ५. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या कादंबरीच्या सहाय्याने कादंबरी हा साहित्यप्रकार ध्यानात घेणे.
  ६. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या कादंबरीच्या सहाय्याने कादंबरीलेखनाचे महत्त्व ध्यानात घेणे.
- **To learn :**
  १. कादंबरी या साहित्यप्रकाराधारे साहित्यप्रकार ही संकल्पना शिकणे.
  २. मराठी कादंबरीलेखन परंपरेच्या आधारे मराठी साहित्यलेखन परंपरा शिकणे.
  ३. मराठीतील महत्त्वपूर्ण कादंबरीकारांच्या लेखनातील मध्यवर्ती सूत्र शिकणे.
  ४. कादंबरी लेखनप्रक्रिया आणि विवेचनाची सूत्रे आशयाविष्काराच्या दृष्टीने शिकणे.

Course Outcomes :

On completion of the course, student will be able to :

- **Design**
  १. विद्यार्थी कादंबरीच्या माध्यमातून साहित्यलेखन करू शकतील.
  २. विद्यार्थी मराठी कादंबरीलेखन परंपरेचा अन्वयार्थ लावण्यास शिकतील.
  ३. प्रत्यक्ष कादंबरीलेखन करतील.
  ४. विद्यार्थ्यांच्या साहित्य (कादंबरी) विश्लेषणाच्या कक्षा रूंदावतील.
  ५. मराठी भाषा आणि साहित्यासंबंधी रूची निर्माण होईल.
  ६. कादंबरीचे मूल्यांकन करण्याची क्षमता निर्माण होईल.
- Apply linguistic theory
  १. विद्यार्थी कादंबरीतील वातावरण, प्रदेश या अनुषंगाने भाषेतील बदलाचे निरीक्षण करू शकतील.
  २. साहित्याची चिकित्सा भाषा आणि बोलींच्या आधारे करण्यास शिकतील.
  ३. लिंग, वय आणि सामाजिक परिस्थिती यांचा साहित्य, पर्यायाने सामाजिक व्यवहारांवर होणारे बदल समजून घेण्यास शिकतील.
  ४. विद्यार्थ्यास मराठी साहित्य, मराठी भाषा आणि मराठी संस्कृती यांचा क्रमशः परिचय आणि आकलन होईल.

Course Content

घटक क्रमांक	**साहित्यप्रकार आणि कादंबरी**	एकूण तास
१.	**1.** साहित्यप्रकार : संकल्पना परिचय **2.** कादंबरी : साहित्यप्रकार परिचय **3.** कादंबरी आणि इतर साहित्यप्रकार	**१०**
घटक क्रमांक	**कादंबरी : स्वरूप, लेखन परंपरा आणि वैशिष्ट्ये**	एकूण तास
२.	**1.** मराठी कादंबरीलेखनाचे स्वरूप : १. कादंबरीचे घटक २. कादंबरीचे प्रकार २. मराठी कादंबरीलेखनाची परंपरा ३. मराठी कादंबरीलेखनाची वैशिष्ट्ये	**१०**
घटक क्रमांक	**कादंबरीचा अभ्यास : अवकाळी पावसाच्या दरम्यानची गोष्ट - आनंद विंगकर**	एकूण तास
३.	1. *अवकाळी पावसाच्या दरम्यानची गोष्ट* या कादंबरीतील अनुभवविश्व	**१०**
घटक क्रमांक	**कादंबरीचा अभ्यास : अवकाळी पावसाच्या दरम्यानची गोष्ट**	एकूण तास
४.	2. *अवकाळी पावसाच्या दरम्यानची गोष्ट* या कादंबरीतील व्यक्तिरेखा	**१०**
घटक क्रमांक	**कादंबरीचा अभ्यास : अवकाळी पावसाच्या दरम्यानची गोष्ट**	एकूण तास
५.	3. *अवकाळी पावसाच्या दरम्यानची गोष्ट* या कादंबरीतील वातावरण	**१०**
घटक क्रमांक	**कादंबरीचा अभ्यास : अवकाळी पावसाच्या दरम्यानची गोष्ट**	एकूण तास
६.	4. *अवकाळी पावसाच्या दरम्यानची गोष्ट* या कादंबरीतील निवेदन आणि भाषाशैली	**१०**

संदर्भ ग्रंथ:

१) अवकाळी पावसाच्या दरम्यानची गोष्ट - आनंद विंगकर, लोकवाङमय गृह, २०११.

२) हस्तक उषा, ‘साहित्य अध्यापन आणि प्रकार’ (वा.ल. कुलकर्णी, गौरव ग्रंथ) मौज प्रकाशन, मुंबई.

३) जोग रा. श्री., ‘मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड ५’, भाग - १, मराठी साहित्य परिषद, पुणे, १९७३.

४) थोरात हरिश्चंद्र, ‘कादंबरी : एक साहित्यप्रकार’, शब्द पब्लिकेशन्स, मुंबई, २०१०.

५) राजाध्यक्ष विजया (समन्वयक), ‘मराठी वाङ्मयकोश - खंड ४’ (समीक्षा संज्ञा), महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ, मुंबई,२००२.

६) नेमाडे भालचंद्र, ‘मराठी साहित्य : प्रेरणा व स्वरूप’, पॉप्युलर प्रकाशन, १९८६.

७) बांदिवडेकर चंद्रकांत, ‘मराठी कादंबरी : चिंतन आणि समीक्षा’, मेहता पब्लिकेशन्स, पुणे, द्वि.आ. १९९६.

८) गाडगीळ गंगाधर, 'साहित्याचे मानदंड', पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९६२.
९) गणोरकर प्रभा, 'संज्ञा संकल्पना कोश', ग.रा. भटकळ फाऊंण्डेशन, मुंबई, २००१.
१०) घवी रवींद्र, 'प्रदक्षिणा खंड-२', कॉन्टीनेन्टल प्रकाशन पुणे, १९९१.
११) जाधव रा.ग., 'मराठी विश्वकोश खंड - ३', महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळ, १९७६.

०००

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

B.A. (Marathi) Second Year

Semester - 3 - तिसरे सत्र

(2024 Course under NEP 2020)

Major Core

Course Code : 24ArMarU3102 **Course Name : आधुनिक मराठी कविता**
Teaching Scheme: TH: 2 Hours/Week **Credit : 02**
Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Course Objectives:

- **To Study :**
  १. *कविता* या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास करणे.
  २. मराठी कवितालेखन परंपरेचा अभ्यास करणे.
  ३. कविता आणि इतर साहित्यप्रकारातील साम्य व भेद अभ्यासणे.
  ४. मराठीतील निवडक कवितेचा अभ्यास करणे.
  ५. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या कवितेच्या सहाय्याने कादंबरी हा साहित्यप्रकार ध्यानात घेणे.
  ६. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या कवितेच्या सहाय्याने कवितालेखनाचे महत्त्व ध्यानात घेणे.

- **To learn :**
  १. कविता या साहित्यप्रकाराधारे साहित्यप्रकार ही संकल्पना शिकणे.
  २. मराठी कवितालेखन परंपरेच्या आधारे मराठी साहित्यलेखन परंपरा शिकणे.
  ३. मराठीतील महत्त्वपूर्ण कवितेच्या लेखनातील मध्यवर्ती सूत्र शिकणे.
  ४. कवितालेखनप्रक्रिया आणि विवेचनाची सूत्रे आशयाविष्काराच्या दृष्टीने शिकणे.

Course Outcomes :

On completion of the course, student will be able to :

- **Design**
  १. विद्यार्थी कवितेच्या माध्यमातून साहित्यलेखन करू शकतील.
  २. विद्यार्थी मराठी कवितालेखन परंपरेचा अन्वयार्थ लावण्यास शिकतील.

३. प्रत्यक्ष कवितालेखन करतील.
४. विद्यार्थ्यांच्या साहित्य (कविता) विश्लेषणाच्या कक्षा रूंदावतील.
५. मराठी भाषा आणि साहित्यासंबंधी रूची निर्माण होईल.
६. कवितेचे मूल्यांकन करण्याची क्षमता निर्माण होईल.

- Apply linguistic theory

१. विद्यार्थी कवितेतीलतील वातावरण, प्रदेश या अनुषंगाने भाषेतील बदलाचे निरीक्षण करू शकतील.
२. साहित्याची चिकित्सा भाषा आणि बोलींच्या आधारे करण्यास शिकतील.
३. लिंग, वय आणि सामाजिक परिस्थिती यांचा साहित्य, पर्यायाने सामाजिक व्यवहारांवर होणारे बदल समजून घेण्यास शिकतील.
४. विद्यार्थ्यास स्थूलपणे मराठी साहित्य, मराठी भाषा आणि मराठी संस्कृती यांचा क्रमशः परिचय आणि आकलन होईल.

Course Content

घटक क्रमांक	**साहित्यप्रकार आणि कविता**	**एकूण तास**
१.	१. साहित्यप्रकार : संकल्पना परिचय २. कविता : साहित्यप्रकार परिचय ३. कविता आणि इतर साहित्यप्रकार	०६
घटक क्रमांक	**कवितेचा अभ्यास : सौंदर्योत्सव - संपा. प्रा.गो.म.कुलकर्णी, डॉ.सुषमा करोगल**	**एकूण तास**
२.	1. **सौंदर्योत्सव : बा. भ. बोरकर यांच्या कविता** 1.क्षितिजाकडे 2.मुशाफिरा! 3.एक सायंचित्र 4.सरिंवर सरी आल्या ग 5.जपानी रमलाची रात्र 6.शांतीचा जयजयकार 7.जीवन त्यांना कळलें हो 8.तेथे कर माझे जुळती 9.ज्ञानदेव गेले तेव्हां 10. मज लोभस हा इहलोक हवा	१२
	२. सौंदर्योत्सव : शांता शेळके यांच्या कविता 1. तोच चंद्रमा नभात 2. धृष्ट 3. पैठणी 4. सावल्यांच्या बाहुल्या 5. वेशीतून 6. फुले 7. हळद पिवळी उन्हे 8. माय 9. आपापला स्वतंत्र चंद्र	१२

	10. असेन मी नसेन मी	

संदर्भ ग्रंथ :

१. सौंदर्योत्सव - संपा. गो.म.कुलकर्णी, सुषमा करोगल, कर्मवीर प्रकाशन पुणे, द्वि.आ.२००९.
२. कवितेचा शोध, वसंत पाटणकर
३. कविता : संकल्पना, निर्मिती आणि समीक्षा - वसंत पाटणकर
४. काही मराठी कवी: जाणिवा आणि शैली सुधीर रसाळ
५. अर्वाचीन मराठी काव्यदर्शन - अक्षयकुमार काळे
६. मराठी कविता आणि आधुनिकता यशवंत मनोहर
७. मराठी कविता : स्वरूप आणि विवेचन निशिकांत ठकार
८. साठोत्तरी कविता आणि कवी रा. ग. जाधव
९. स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता संपादक सुषमा करोगल
१०.कविता आणि प्रतिमा - सुधीर रसाळ
११. मराठी काव्याचे मानदंड - भाग १.२ स. रा. गाडगीळ
१२.अरुण कोलटकरांची मराठी कविता, वैजयंतीमाला जाधव, अभिरुची प्रकाशन पुणे, द्वि.आ.२०२३.
१३.शांता शेळके यांचे काव्यविश्व - भाग १ आणि २ संपा. संपा. वैजयंतीमाला जाधव व शशिकांत चौधरी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
१४. कवितेविषयी - वसंत आबाजी डहाके
१५. केशवसुत समीक्षा संपा. नाडकणी, कामत व इतर
१६. दोन परंपरा - द. भ. कुलकर्णी
१७. सर्वे सुर्वे संपा. वसंत शिरवाडकर
१८. सुर्वे यांचे विद्यापीठ संपा. पुष्पा राजापुरे तापस
१९. मराठी साहित्य: प्रेरणा व स्वरूप संपा. गो. मा. पवार, म. द. हातकणंगलेकर
२०. स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता (१९४५ ते १९६०) - संपा. वसंत पाटणकर
२१. स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता (१९६१ ते १९८०) संपा. तु. शं. कुलकर्णी
२२.साहित्य : अध्यापन आणि प्रकार संपा. संपा. श्री. पु. भागवत आणि इतर
२३. आधुनिक मराठी कविता: काही रूपे, काही रंग गो. म. कुलकर्णी
२४. आधुनिक मराठी काव्य उद्गम, विकास आणि भवितव्य - दि. के. बेडेकर
२५. कवितारती - विजया राजाध्यक्ष
२६. तीन अर्वाचीन कवी: मार्क्सवादी दृष्टिक्षेप स. त्र्यं. कुल्ली
२७. मराठी कविता : १९४५ ते १९६० रा. श्री. जोग
२८. मराठी कविता : नवी वळणे प्रकाश देशपांडे केजकर
२९. केशवसुतांची काव्यदृष्टी - दि. के. बेडेकर
३०. केशवसुतांचे अतरंग - व. दि. कुलकर्णी
३१. नारायण सुर्वे यांची कविता- दिगंबर पाध्ये
३२. सुर्वे - नारायण सुर्वे यांच्या समग्र कविता प्रस्तावना : दिगंबर पाध्ये
३३. निवडक नारायण सुर्वे - संपा. कुसुमाग्रज
३४. नारायण सुर्वे यांची कविता आणि काव्यदृष्टी मनोज तायडे
३५. लोककवी नारायण सुर्वे - संपा. बाळ देसाई
३६. नारायण सुर्वे यांची कविता - दिगंबर पाध्ये
३७. सूर्ययुगाची सुरुवात - एस. एस. भोसले

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

B.A. (Marathi) Second Year

Semester - 3 - तिसरे सत्र

(2024 Course under NEP 2020)

VSC

Course Code : 24ArMarU3501 **Course Name : ग्रंथ निर्मितिप्रक्रिया**

Teaching Scheme: TH : 04 /Week **Credit : 02**

Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Course Objectives:

- To Study
  १. ग्रंथ निर्मितिप्रक्रियेचा अभ्यास करणे.
  २. ग्रंथ निर्मितिप्रक्रियेमध्ये समाविष्ट असणाऱ्या अनेक व्यक्ती-संस्थांचा सहभाग ध्यानात घेणे.
  ३. मराठीतील ग्रंथनिर्मितिप्रक्रियेचा इतिहास अभ्यासणे.
  ४. मराठी ग्रंथनिर्मितिप्रक्रियेतील स्थित्यंतरे स्पष्ट करणे.
- To learn
  १. ग्रंथनिर्मितिप्रक्रिया आणि त्यासंबंधीच्या विविध गोष्टी शिकणे.
  २. मराठीतील ग्रंथनिर्मितिप्रक्रियेची परंपरा शिकणे.
  ३. ग्रंथनिर्मितिप्रक्रियेतील प्रारंभबिंदूवरील गोष्टी शिकणे.
  ४. ग्रंथनिर्मिता म्हणून ग्रंथनिर्मितिप्रक्रियेतील विविध टप्पे शिकणे.

Course Outcomes:

On completion of the course, student will be able to–

- Design
  १. विद्यार्थ्यांच्या मध्ये ग्रंथनिर्मितिप्रक्रियेचा विश्वास तयार होईल.
  २. ग्रंथनिर्मितीमध्ये येणाऱ्या संपादन आणि प्रकाशनव्यवहाराचा परिचय होईल.
  ३. विद्यार्थी आपल्या आवडीप्रमाणे संपादन अथवा प्रकाशनव्यवहारामध्ये जाण्याचा विचार करू शकतात.
  ४. ग्रंथनिर्मितीमध्ये जोडून येणाऱ्या ग्रंथखरेदी-विक्रीतील संधीचाही विद्यार्थी विचार करतील.
- Apply linguistic theory
  १. विद्यार्थी ग्रंथनिर्मितिप्रक्रियेतील आजच्या व्यवहारासंबंधी सजग होतील.
  २. साहित्य आणि भाषेच्या अभ्यासासोबत ग्रंथनिर्मितिप्रक्रियेतील विद्यार्थ्यांचा भाषिकदृष्ट्या अभ्यास सुरू होईल.

Course Content

Unit 1	मराठी ग्रंथ निर्मितिप्रक्रिया	<<१०>>lectures
	१. ग्रंथलेखन आणि ग्रंथनिर्मिती २. ग्रंथनिर्मितीचा ऐतिहासिक परिप्रेक्ष्य	१०
Unit 2	मराठी ग्रंथ निर्मितिप्रक्रिया	<<१०>> lectures
	१. ग्रंथ प्रकाशनपूर्व तयारी अ. प्रकाशनसंस्था आ. आयएसबीएन नोंदणी इ. व्यावहारिक दक्षता	१०
Unit 3	मराठी ग्रंथ निर्मितिप्रक्रिया	<<१०>> lectures
	१. हस्तलिखित ते प्रकाशनयोग्य प्रत अ. प्रस्तावाची नोंद आ. कायदेशीर व्यवस्था इ. पुस्तक क्रमांक ई. पुस्तकनिर्मितीचे टप्पे उ. खर्चाचा अंदाज ऊ. किंमत आणि बाजारपेठेचा अंदाज ऋ. ग्रंथप्रचाराचे विविध मार्ग ऌ. प्रशासन आणि हिशोब व्यवस्था	१०

संदर्भ ग्रंथः

१. पॉप्युलर रीतिपुस्तकः रामदास भटकळ/ मृदुला प्रभुराम जोशी, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
२. संपादन-स्वरूप व कौशल्येः शरद गोगटे, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.
३. प्रकाशन विश्वः संपा. मोहन वैद्य, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
४. व्यावहारिक मराठीः ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, नववी आवृत्ती, २०१०.
५. भाषिक विनिमयः तत्त्व आणि व्यवहारः रोहिणी तुकदेव, प्रदीप कर्णिक, य.च.म. मुक्त विद्यापीठ, पुनर्मुद्रण, एप्रिल, २००८.
६. शोधनिबंधाची लेखनपद्धतीः स. ग. मालशे/मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मयगृह, सुधारित आवृत्ती, मुंबई.
७. केशव भिकाजी ढवळे-व्यक्ती, संस्था, संस्मरण, स्मृतिग्रंथः संपां. अ. वा. मराठे, आणि इतर, मुंबई.
८. ग्रंथ व्यवहार, अ. ह. लिमये, व्हीनस बुक स्टॉल, पुणे, १९९२.
९. प्रकाशक रा. ज. देशमुख स्मृतिग्रंथः संपा. सदानंद भटकळ आणि इतर, रा. ज. देशमुख स्मृती समिती, पुणे, १९९५.
१०.मराठी ग्रंथ निर्मितीची वाटचालः शं. गो. तुळपुळे, महाराष्ट्र ग्रंथोत्तेजक संस्था, पुणे, १९७४.

११. मराठी प्रकाशनांचे स्वरूप- प्रसाद व परंपराः संपा. अ. ह. लिमये, प्रसाद प्रकाशन, पुणे, १९७२.
१२.लेखकास हे माहीत हवेचः अनंत अंबादास कुलकर्णी, कॉंटिनेंटल प्रकाशन, पुणे.
१३.श्रीपु- श्री. पु. भागवत व्यक्ती आणि संपादक गौरव ग्रंथः संपा. वासंती मुजुमदार, १९९४.
१४. प्रकाशन, संपादन आणि लेखनकौशल्येः उज्ज्वला भोर, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, २०२१.
१५.मराठी ग्रंथप्रकाशनाची २०० वर्षेः शरद गोगटे, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००८.

०००

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

B.A. (Marathi) Second Year

Semester - 3 - तिसरे सत्र

(2024 Course under NEP 2020)

IKS

Course Code : 24ArMarU3901 **Course Name : मराठी भाषेचा उदय आणि विकास**

Teaching Scheme: TH : 04 /Week **Credit : 02**

Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Course Objectives:

- To Study
  ५. भाषा आणि मराठी भाषेचा अभ्यास करणे.
  ६. भाषा आणि मराठी भाषेच्या उदयाचे स्वरूप तपासणे.
  ७. मराठी भाषेच्या उदयाची स्थित्यंतरे अभ्यासणे.
  ८. आजच्या मराठी भाषेचे स्वरूप आणि त्यावरील प्रभाव स्पष्ट करणे.
  ९. भाषा आणि मराठी भाषेच्या उत्पत्तीविषयक सिद्धांतांची चर्चा व कारणमीमांसा करणे.
- To learn
  ५. भाषा आणि भाषा उदयाचे स्वरूप ध्यानात घेणे.
  ६. भाषेच्या उदयाविकासाचा आलेख ध्यानात घेणे.
  ७. भाषेचा विकासक्रम आणि स्थित्यंतरे शिकणे.
  ८. मराठी भाषेच्या उदयविकासाची प्रक्रिया शिकणे.

Course Outcomes:

On completion of the course, student will be able to–

- Design
  ५. विद्यार्थ्यांना भाषेच्या संस्थात्मक स्वरूपाचा परिचय होईल.

६. भाषा आणि मराठी भाषेच्या स्थित्यंतराचा परिचय होईल.
७. मराठी भाषा आणि इतर भाषांचे स्वरूप ध्यानात येईल.
८. विद्यार्थ्यांना भाषानिर्मितिप्रक्रियेचे स्वरूप ध्यानात येईल.

- Apply linguistic theory
  ३. भाषेच्या उत्पत्तीविषयक सिद्धांतांची चर्चा आणि कारणमीमांसा होईल.
  ४. मराठी भाषेच्या उत्पत्तीविषयक सिद्धांतांचे विश्लेषण ध्यानात येईल.

Course Content

Unit 1	मराठी भाषेचा उदय आणि विकास	<<१०>>lectures
	३. भाषा आणि मराठी भाषा ४. बोली, भाषा: निर्मिती आणि वाटचाल ५. भाषेची निर्मितिप्रक्रिया आणि मराठी भाषेच्या उत्पत्तीविषयक सिद्धांत	१०
Unit 2	मराठी भाषेचा उदय आणि विकास	<<१०>> lectures
	मराठी भाषेतील स्थित्यंतरांचा ऐतिहासिक परिप्रेक्ष्य अ. मराठी भाषेचा इतिहास, वाटचाल (प्रवास) मराठी भाषा आणि आर्यभारतीय भाषाकुल मराठी भाषेचा संस्कृतशी असणारा संबंध आ. मराठी भाषेचा इतिहास, वाटचाल (प्रवास) मराठी भाषा आणि द्रविडी भाषाकुल मराठी भाषेचा तमिळ, तेलगू, कन्नड भाषांचा प्रभाव	१०
Unit 3	मराठी भाषेचा उदय आणि विकास	<<१०>> lectures
	अ. मराठी भाषेचा अन्य भाषाकुल आणि भाषांशी असणारा संबंध-प्रभाव आ. समकालीन मराठी भाषा इ. मराठी भाषेच्या उत्पत्तीविषयक नवे सिद्धांतन	१०

संदर्भ ग्रंथ:

१. इर्लेकर सुहासिनी, संत कवी, आणि कवयित्री: एक अनुबंध, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.
२. उपासे शिवशंकर, महाराष्ट्र भूषण सहा संत साहित्यिक, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २०१२.

३. कालेलकर ना. गो., भाषा आणि संस्कृती
४. कालेलकर ना. गो., भाषाः इतिहास आणि भूगोल
५. कुलकर्णी कृ. पा. – मराठी भाषा उद्‌गम आणि विकास
६. कुलकर्णी, श्री. रं. : मध्ययुगीन मराठी साहित्य – एक पुरर्विचार, राजहंस प्रकाशन, पुणे, १९९५.
७. केळुसकर कृष्णराव, संत तुकाराम, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद.
८. कोलते वि. भि. : महानुभाव तत्त्वज्ञान, अरुण प्रकाशन, मलकापूर, १९७५.
९. कोलते वि. भि. (संपा.) : लीळाचरित्र, म. रा. सा. सं. मंडळ, मुंबई, १९८२.
१०. खैरे विश्वनाथ – मराठी भाषेचे मूळ
११. गोसावी र. रा., पाच भक्तिसंप्रदाय, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर, १९७३.
१२. जोशी प्र. न. नाथसंप्रदाय- उदय आणि विस्तार, राजीव प्रकाशन, ठाणे, १९७७.
१३. दडकर, जया आणि इतर : संक्षिप्त मराठी वाङ्मयकोश (आरंभापासून १९२० पर्यंतचा कालखंड), भटकळ फाउण्डेशन, मुंबई, १९९८.
१४. नसिराबादकर ल. रा., प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, स्वच्छंद प्रकाशन, सुधारित आवृत्ती, कोल्हापूर, २०२३.
१५. तुळपुळे शं. गो., मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.
१६. ढेरे रा. चिं., मुसलमान मराठी संतकवी, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे.
१७. पठाण यु. म., महानुभाव साहित्य संशोधन खंड १, मराठवाडा विद्यापीठ प्रकाशन, औरंगाबाद.
१८. पांगारकर, ल. रा., प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १ ते ३, महाराष्ट्र साहित्य परिषद प्रकाशन, पुणे.
१९. मंचरकर, र. बा. : धर्मसंप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २०००.
२०. मांडवकर भाऊ, संत नामदेव दर्शन, सेवा प्रकाशन, अमरावती.
२१. मालशे, स. ग. (संपा.) : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड २ – भाग १, २ आणि 3, म. सा. प., पुणे, १९८2,
२२. मोरजे गंगाधर, मराठी ख्रिस्ती वाङ्मय, फादर स्टिफन ते १९६०, अहमदनगर.
२३. शेणोलीकर ह. श्री., प्राचीन मराठी वाङ्मयीनचे स्वरूप, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर, सहावी आवृत्ती, १९८७.
२४. सरदार गं. बा., संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई.
२५. सुंठणकर बा. र., महाराष्ट्रीय संतमंडळीचे ऐतिहासिक कार्य, बेळगाव.

०००

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

B.A. (Marathi) Second Year

Semester - 3 - तिसरे सत्र

(2024 Course under NEP 2020)

Miner

Course Code : 24ArMarU3301	**Course Name : ललितलेखन**
Teaching Scheme : TH : 4 Hours/Week	**Credit : 04**
Examination Scheme : CIA : 40 Marks	**End-Sem : 60 Marks**

Course Objectives :

- **To Study :**
  1. ललितलेखन या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास करणे.
  2. मराठी ललितलेखन परंपरेचा अभ्यास करणे.
  3. ललितलेखन आणि इतर साहित्यप्रकारातील साम्य व भेद अभ्यासणे.
  4. मराठीतील निवडक ललितलेखनाचा अभ्यास करणे.
  5. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या ललितलेखनाच्या सहाय्याने ललितलेखन हा साहित्यप्रकार ध्यानात घेणे.
  6. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या ललितलेखनाच्या सहाय्याने ललितलेखनाचे महत्त्व ध्यानात घेणे.

- **To learn :**
  1. ललितलेखन या साहित्यप्रकाराधारे साहित्यप्रकार ही संकल्पना शिकणे.
  2. मराठी ललितलेखन परंपरेच्या आधारे मराठी साहित्यलेखन परंपरा शिकणे.
  3. मराठीतील महत्त्वपूर्ण ललितलेखनकारांच्या लेखनातील मध्यवर्ती सूत्र शिकणे.
  4. ललितलेखन प्रक्रिया आणि विवेचनाची सूत्रे आशयाविष्काराच्या दृष्टीने शिकणे.

Course Outcomes :

On completion of the course, student will be able to :

- **Design**
  1. विद्यार्थी ललितलेखनाच्या माध्यमातून साहित्यलेखन करू शकतील.
  2. विद्यार्थी मराठी ललितलेखन परंपरेचा अन्वयार्थ लावण्यास शिकतील.
  3. विद्यार्थी प्रत्यक्ष ललितलेखन करतील.
  4. विद्यार्थ्यांच्या साहित्य (ललितलेखन) विश्लेषणाच्या कक्षा रूंदावतील.
  5. मराठी भाषा आणि साहित्यासंबंधी रूची निर्माण होईल.
  6. ललितलेखनाचे मूल्यांकन करण्याची क्षमता निर्माण होईल.

- **Apply linguistic theory**
  1. विद्यार्थी ललितलेखनातील वातावरण, प्रदेश या अनुषंगाने भाषेतील बदलाचे निरीक्षण करू शकतील.
  2. विद्यार्थी साहित्याची चिकित्सा भाषा आणि बोलींच्या आधारे करण्यास शिकतील.
  3. विद्यार्थी लिंग, वय आणि सामाजिक परिस्थिती यांचा साहित्य, पर्यायाने सामाजिक व्यवहारांवर होणारे बदल समजून घेण्यास शिकतील.
  4. विद्यार्थ्यास स्थूलपणे मराठी साहित्य, मराठी भाषा आणि मराठी संस्कृती यांचा क्रमशः परिचय आणि आकलन होईल.

Course Content

घटक क्रमांक	**साहित्यप्रकार आणि ललितलेखन**	**एकूण तास**
१.	1. साहित्यप्रकार : संकल्पना परिचय 2. ललितलेखन : साहित्यप्रकार परिचय 3. ललितलेखन आणि इतर साहित्यप्रकार	**१०**
घटक क्रमांक	**ललितलेखन : स्वरूप, लेखन परंपरा आणि वैशिष्ट्ये**	**एकूण तास**
२.	1. मराठी ललितलेखनाचे स्वरूप : १. ललितलेखनाचे घटक २. ललितलेखनाचे प्रकार २. मराठी ललितलेखनाची परंपरा ३. मराठी ललितलेखनाची वैशिष्ट्ये	**१०**
घटक क्रमांक	**ललितलेखनाचा अभ्यास : पेबल्स - समीर नेर्लेकर**	**एकूण तास**

३.	पेबल्स या ललितलेखनातील विचारसूत्रे	१०
घटक क्रमांक	**ललितलेखनाचा अभ्यास : पेबल्स - समीर नेर्लेकर**	**एकूण तास**
४.	पेबल्स या ललितलेखनातील कालावकाश	१०
घटक क्रमांक	**ललितलेखनाचा अभ्यास : पेबल्स - समीर नेर्लेकर**	**एकूण तास**
५.	पेबल्स या ललितलेखनातील व्यक्तिचित्रे	१०
घटक क्रमांक	**ललितलेखनाचा अभ्यास : पेबल्स - समीर नेर्लेकर**	**एकूण तास**
६.	पेबल्स या ललितलेखनातील शैलीविशेष	१०

संदर्भ ग्रंथ:

1. समीर नेर्लेकर, पेबल्स, अभिरुची पब्लिकेशन्स पुणे, २०२४.
2. आनंद यादव, ललितलेखनाचे तात्त्विक स्वरूप आणि मराठी लघुनिबंधाचा इतिहास, प्रथमावृत्ती पुणे, १९९६.
3. ना. सी. फडके, प्रतिभासाधन आवृत्ती दहावी, पुणे, १९७०.
4. गंगाधर गाडगीळ, पाण्यावरची अक्षरे, प्रथमावृत्ती, पुणे, १९७९.
5. प्र. न. जोशी, निबंध शास्त्र व कला, प्रथमावृत्ती, पुणे, १९६०.
6. अ. ना. देशपांडे, आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास भाग २ प्रथमावृत्ती पुणे, १९८१.
7. प्रा. म.द. हातकणंगलेकर, वाङ्मयीन शैली आणि तंत्र, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २००८.
8. बालशंकर दोपांडे, ललित लेखनाचे तंत्र, साहित्य रसमाला, मुंबई, १९८३.
9. वि. शं. चौघुले, मुक्तगद्य-संकल्पना आणि उपयोजन, मॅजेस्ट्रिट प्रकाशन मुंबई, २००८.
10. मराठी निबंध उद्गमन आणि विकास-डॉ. गिरीश मोरे, स्वरुप प्रकाशन, औरंगाबाद, २००९.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

B.A. (Marathi) Second Year

Semester - 3 - तिसरे सत्र

(2024 Course under NEP 2020)

GE / OE (Theory)

Course Code : 24ArMarU3401 **Course Name : नाटक आणि चित्रपट : आस्वाद आणि परीक्षण**

Teaching Scheme : TH: 2 Hours/Week **Credit : 2**

Examination Scheme : CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Course Objectives:

To Stduy:

१.मराठी साहित्यातील नाटक संकल्पना व स्वरूप समजावून देणे.

२. मराठी साहित्यातील लेखक नाटककार यांचा परिचय करून देणे

३. विद्यार्थ्यांमध्ये मातृभाषा राष्ट्रीय एकात्मता मानवी मूल्यांविषयी जाणीव करून देणे.

४. चित्रपट आणि नाटक यांचा तुलनात्मक दृष्टिकोन निर्माण करून देणे.

५. चित्रपट आणि माध्यमांतर स्वरूप स्पष्ट करणे.

६. नाटक आणि चित्रपट यांच्या संदर्भातील आस्वाद आणि परीक्षण प्रक्रिया स्पष्ट करून देणे.

To Learn:

१. विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव देणे.

२. विद्यार्थ्यांमध्ये नाटक व चित्रपटांच्या माध्यमांतरात अभिरुची निर्माण करणे.

३. नाटक व चित्रपटाचे संहितालेखन समजावून देणे.

Course Outcomes:

On completion of the course, student will be able to–

Design:

१. विद्यार्थ्यांना भाषिक आविष्काराची रूपे समजतील.

२. विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्यातील नाटक व चित्रपटाची परंपरा लक्षात येईल.

३. विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्यातील नाटक व चित्रपटात अभिरुची निर्माण होईल .

४. नाटक व चित्रपटाचा तुलनात्मकदृष्ट्या मूल्यनिर्णय देईल.

५. विद्यार्थ्यांची संहितालेखन कौशल्ये विकसित होतील.

६. विद्यार्थी आस्वाद आणि परीक्षणात रस घेईल .

To Linguistic Theory:

१. नाटक चित्रपट माध्यमांतराचे स्वरूप लक्षात येईल.

२. नाटक आणि चित्रपट यांची तुलनात्मक दृष्टिकोनातून मांडणी करेल.

३. आस्वाद,परीक्षण,समीक्षा या संकल्पना कळतील.

Course Contents

घटक	कलाप्रकार : नाटक आणि चित्रपट	lectures
१.	**नाटक आणि चित्रपट : संकल्पना आणि स्वरूप** **अ. नाटक** १.नाटकाची संहिता. २. रंगभूमीवरील सादरीकरण **आ. चित्रपट**	१०

	१. पटकथा २. चित्रपट निर्मिती	
घटक	**नाटक आणि चित्रपट : आस्वादप्रक्रिया**	lectures
२.	१. नाटकाच्या आस्वादप्रक्रियेची सूत्रे आणि विचार २. नाटकाची संहिता, सादरीकरण, नैपथ्यरचना ,प्रकाश योजना, संवादकौशल्य ३. चित्रपटाच्या आस्वादप्रक्रियेची सूत्रे आणि विचार ४. चित्रपट माध्यमः मनोरंजन, सामाजिक-सांस्कृतिक पैलू ५. चित्रपट तंत्र व आशय विषयक घटक ६. पटकथा- संवाद, चित्रपटाचे संगीत, अभिनय, ध्वनी-प्रकाशयोजना, वेशभूषा, संकलन, संपादन	१०
घटक	**नाटक आणि चित्रपट : परीक्षण**	lectures
३.	**1. नाटक** १. नाटक संहिता २. दिग्दर्शन ३. अभिनय २. नाटक परंपरेतील वेगळेपण **आ. चित्रपट** १.चित्रपट पटकथा २. दिग्दर्शन ३. अभिनय ४. चित्रपट परंपरेतील वेगळेपण	१०

संदर्भ ग्रंथ :

1. *नाटककाराची कला* - जी.बी. प्रिस्ले
2. *संपादन : स्वरूप आणि कार्य* - यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
3. *बातमीची कार्यक्षेत्रे संपादक* - यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त संगीत समीक्षा विद्यापीठ, नाशिक
4. *भारतीय रंगभूमी* - आद्य रंगाचार्य, नॅशनल बुक ट्रस्ट.
5. *खेळ नाटकाचा* – राजीव नाईक, मौज प्रकाशन.
6. *अभिनय शास्त्र स्टानिस्लावस्की, अनुवाद* – व. ह. गोळे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
7. *बापट उवाच* – संपा. बाळासाहेब गुंजाळ (वाङ्मयसेवा, नाशिक रोड)
8. *दूरदर्शनसाठी लेखन* - केशव केळकर
9. *गीतयात्री* - माधव मोहोळकर, मौज प्रकाशन
10. *संगीत शास्त्राचा अभ्यास* – बी. आर. देवधर
11. *थोर संगीतकारांची परंपरा* – बी. आर. देवधर
12. मराठी कादंबऱ्यांची नाट्यरूपांतरणे, कल्पना कामत, पॉप्युलर प्रकाशन,
13. सिनेमाची भाषा - मनिषा कावतकर, उन्मेष प्रकाशन, पुणे.१९९८.
14. दृश्यकला आणि साहित्य - वसंत आबाजी डहाके, लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, २०१३.
15. साहित्यकृतीचे माध्यमान्तर- राजेंद्र थोरात / आशुतोष कसबेकर (संपा.), संस्कृती प्रकाशन, पुणे, २०१७.
16. कुंकू ते दुनियादारी - राजेंद्र थोरात, चपराक प्रकाशन, पुणे, २०१९.
17. चित्रपटाचे सौंदर्यशास्त्र, सुषमा दातार (अनु.), लोकवाङ्मयगृह, मुंबई, २०११.
18. सिनेमा : एक अभ्यास, हर्षदा वेदपाठक, गमभन प्रकाशन, मुंबई, २०१५.

19. मराठी चित्रपटाची पटकथा, अनिल सपकाळ, अनुबंध प्रकाशन, पुणे, २०१२.
20. ललित (दृश्यकला विशेषांक) सप्टेंबर, २०१३.
21. माध्यमांतर, डॉ.प्रसाद ठाकूर,अभिरुची पब्लिकेशन्स,पुणे २०२३

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

B.A. (Marathi) Second Year

चौथे सत्र

(2024 Course under NEP 2020)

Major Core

Course Code : 24ArMarU4101 **Course Name :** चरित्र लेखन अभ्यास

Teaching Scheme : TH : 4 Hours/Week **Credit : 04**

Examination Scheme : CIA : 40 Marks **End-Sem : 60 Marks**

Course Objectives :

- **To Study :**
  1. चरित्र या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास करणे.
  2. मराठी चरित्रलेखन परंपरेचा अभ्यास करणे.
  3. चरित्र आणि इतर साहित्यप्रकारातील साम्य व भेद अभ्यासणे.
  4. मराठीतील निवडक चरित्राचा अभ्यास करणे.
  5. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या चरित्राच्या सहाय्याने चरित्र हा साहित्यप्रकार ध्यानात घेणे.
  6. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या चरित्राच्या सहाय्याने चरित्रलेखनाचे महत्त्व ध्यानात घेणे.
  7. चरित्र आणि आत्मचरित्र यातील साम्य भेद लक्षात घेता येईल.
- **To learn :**
  1. चरित्र या साहित्यप्रकाराधारे साहित्यप्रकार ही संकल्पना शिकणे.
  2. मराठी चरित्रलेखन परंपरेच्या आधारे मराठी साहित्यलेखन परंपरा शिकणे.
  3. मराठीतील महत्त्वपूर्ण चरित्रकारांच्या लेखनातील मध्यवर्ती सूत्र शिकणे.
  4. चरित्रलेखनप्रक्रिया आणि विवेचनाची सूत्रे आशयाविष्काराच्या दृष्टीने शिकणे.

Course Outcomes :

On completion of the course, student will be able to :

- **Design**
  1. विद्यार्थी चरित्राच्या माध्यमातून साहित्यलेखन करू शकतील.
  2. विद्यार्थी मराठी चरित्रलेखन परंपरेचा अन्वयार्थ लावण्यास शिकतील.
  3. विद्यार्थी प्रत्यक्ष चरित्रलेखन करतील.
  4. विद्यार्थ्यांच्या साहित्य (चरित्र) विश्लेषणाच्या कक्षा रूंदावतील.
  5. मराठी भाषा आणि साहित्यासंबंधी रूची निर्माण होईल.
  6. चरित्राचे मूल्यांकन करण्याची क्षमता निर्माण होईल.

- **Apply linguistic theory**
  1. विद्यार्थी चरित्रातील वातावरण, प्रदेश या अनुषंगाने भाषेतील बदलाचे निरीक्षण करू शकतील.
  2. साहित्याची चिकित्सा भाषा आणि बोलींच्या आधारे करण्यास शिकतील.
  3. लिंग, वय आणि सामाजिक परिस्थिती यांचा साहित्य, पर्यायाने सामाजिक व्यवहारांवर होणारे बदल समजून घेण्यास शिकतील.
  4. विद्यार्थ्यास स्थूलपणे मराठी साहित्य, मराठी भाषा आणि मराठी संस्कृती यांचा क्रमशः परिचय आणि आकलन होईल.

Course Content

घटक क्रमांक	साहित्यप्रकार आणि चरित्र	एकूण तास
१.	**1.** साहित्यप्रकार : संकल्पना परिचय २. चरित्र : साहित्यप्रकार परिचय ३. चरित्र आणि इतर साहित्यप्रकार	१०
घटक क्रमांक	**चरित्र : स्वरूप, लेखन परंपरा आणि वैशिष्ट्ये**	**एकूण तास**

२.	१. मराठी चरित्रलेखनाचे स्वरूप : १. चरित्राचे घटक २. चरित्राचे प्रकार २. मराठी चरित्रलेखनाची परंपरा ३. मराठी चरित्रलेखनाची वैशिष्ट्ये	१०
घटक क्रमांक	**चरित्राचा अभ्यास : सॉक्रेटिस - डॉ. नीता पांढरीपांडे**	**एकूण तास**
३.	१. सॉक्रेटिस या चरित्रातील व्यक्तिचित्रण	१०
घटक क्रमांक	**चरित्राचा अभ्यास : सॉक्रेटिस - डॉ. नीता पांढरीपांडे**	**एकूण तास**
४.	१. सॉक्रेटिस या चरित्रातील घटना व प्रसंग	१०
घटक क्रमांक	**चरित्राचा अभ्यास : सॉक्रेटिस - डॉ. नीता पांढरीपांडे**	**एकूण तास**
५.	**1.** सॉक्रेटिस या चरित्रातील निवेदन व भाषाशैली	१०
घटक क्रमांक	**चरित्राचा अभ्यास : सॉक्रेटिस - डॉ. नीता पांढरीपांडे**	**एकूण तास**
६.	१. सॉक्रेटिस या चरित्राचे वाङ्मयीन मूल्यमापन	१०

संदर्भ ग्रंथः

1. सॉक्रेटिस, नीता पांढरीपांडे, साकेत प्रकाशन.
2. प्रदक्षिणाः खंड १ आणि २ – संपा. अनिरुद्ध कुलकर्णी.
3. कऱ्हाडे स.दा. ‘चरित्र आणि आत्मचरित्र’, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, प्र.आ.१९७६.
4. ‘मराठी विश्वकोष खंड’ प्रकाशन महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ, मुंबई, प्र.आ.१९७६.
5. कऱ्हाडे स.दा. ‘चरित्र आणि आत्मचरित्र’, साहित्यरुप प्रकाशन.
6. जोशी अ. म. ‘चरित्र वाङ्मय’, प्रदक्षिणा खंड पहिला, संपा.अनिरूध्द कुलकर्णी, कॉटिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, प्र.आ. १९४१.
7. बोरगावकर व. दा. ‘प्राचीन मराठीतील चरित्रलेखन’, कॉन्टिनेटल प्रकाशन पुणे.
8. देसाई व लिमये, ‘चरित्र आणि आत्मचरित्रे’, फडके बुकसेलर्स, कोल्हापूर, प्र.आ. १९७६.
9. मालशे मिलिंद, ‘साहित्यप्रकाराचा अभ्यास’, साहित्याचा अभ्यास, पुणे, २००३.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

B.A. (Marathi) Second Year

Semester - 4 - चौथे सत्र

(2024 Course under NEP 2020)

Major Core

Course Code : 24ArMarU4102 **Course Name: प्रवासवर्णन अभ्यास**

Teaching Scheme : TH : 2 Hours/Week **Credit : 02**

Examination Scheme : CIA : 20 Marks End-Sem : 30 Marks

Course Objectives :

- **To Study :**
  1. प्रवासवर्णन या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास करणे.
  2. मराठी प्रवासवर्णन लेखन परंपरेचा अभ्यास करणे.
  3. प्रवासवर्णन आणि इतर साहित्यप्रकारातील साम्य व भेद अभ्यासणे.
  4. मराठीतील निवडक प्रवासवर्णनाचा अभ्यास करणे.
  5. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या प्रवासवर्णनाच्या सहाय्याने प्रवासवर्णन हा साहित्यप्रकार ध्यानात घेणे.
  6. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या प्रवासवर्णनाच्या सहाय्याने प्रवासवर्णन लेखनाचे महत्त्व ध्यानात घेणे.
- **To learn :**
  1. प्रवासवर्णन या साहित्यप्रकाराधारे साहित्यप्रकार ही संकल्पना शिकणे.
  2. मराठी प्रवासवर्णनलेखन परंपरेच्या आधारे मराठी साहित्यलेखन परंपरा शिकणे.
  3. मराठीतील महत्त्वपूर्ण प्रवासवर्णनाच्या लेखनातील मध्यवर्ती सूत्र शिकणे.
  4. प्रवासवर्णनालेखनप्रक्रिया आणि विवेचनाची सूत्रे आशयाविष्काराच्या दृष्टीने शिकणे.

Course Outcomes :

On completion of the course, student will be able to :

- **Design**
  1. विद्यार्थी प्रवासवर्णनाच्या माध्यमातून साहित्यलेखन करू शकतील.
  2. विद्यार्थी मराठी प्रवासवर्णनालेखन परंपरेचा अन्वयार्थ लावण्यास शिकतील.
  3. प्रत्यक्ष प्रवासवर्णनालेखन करतील.
  4. विद्यार्थ्यांच्या साहित्य (प्रवासवर्णन) विश्लेषणाच्या कक्षा रूंदावतील.
  5. मराठी भाषा आणि साहित्यासंबंधी रूची निर्माण होईल.
  6. प्रवासवर्णनाचे मूल्यांकन करण्याची क्षमता निर्माण होईल.

- **Apply linguistic theory**
  1. विद्यार्थी प्रवासवर्णनातील वातावरण, प्रदेश या अनुषंगाने भाषेतील बदलाचे निरीक्षण करू शकतील.
  2. साहित्याची चिकित्सा भाषा आणि बोलींच्या आधारे करण्यास शिकतील.
  3. लिंग, वय आणि सामाजिक परिस्थिती यांचा साहित्य, पर्यायाने सामाजिक व्यवहारांवर होणारे बदल समजून घेण्यास शिकतील.
  4. विद्यार्थ्यास स्थूलपणे मराठी साहित्य, मराठी भाषा आणि मराठी संस्कृती यांचा क्रमशः परिचय आणि आकलन होईल.

Course Content

घटक क्रमांक	साहित्यप्रकार आणि प्रवासवर्णन	एकूण तास
१.	१. साहित्यप्रकार : संकल्पना परिचय २. प्रवासवर्णन : साहित्यप्रकार परिचय ३. प्रवासवर्णन आणि इतर साहित्यप्रकार	६

घटक क्रमांक	प्रवासवर्णनाचे अभ्यास : जलदिंडीची गोष्ट - डॉ. विश्वास येवले	एकूण तास
२.	१. जलदिंडीची गोष्ट : डॉ. विश्वास येवले	२४

संदर्भ ग्रंथः

1. जलदिंडीची गोष्ट : डॉ. विश्वास येवले, सायन पब्लिकेशन पुणे.
2. प्रवासवर्णन एक वाङ्मयप्रकार, वसंत सावंत, प्र.आ. १९८७.
3. प्रवासवर्णन एक वाङ्मय प्रकार' - वसंत सावंत, महाराष्ट्र राज्य साहित्य व संस्कृती मंडळ, मुंबई.
4. 'हिमालयातील प्रवास' - काका कालेकर (अनु. भाऊ धर्माधिकारी, पुणे)
5. 'वाटचाल', वा.ल. कुलकर्णी, मुंबई, १९५६.
6. 'साहित्याचे मानदंड', गंगाधर गाडगीळ, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९८२.
7. 'वाङ्मयीन संज्ञा आणि संकल्पना कोश', जी आर. भटकळ.
8. 'जागतिकीकरण आणि मराठी साहित्य',संपा. डॉ. शरद गायकवाड, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

० ० ०

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

SYBA

(2023 Course under NEP 2020)

VSC

चौथे सत्र

Course Code : 24ArMArU4501 **Course Name : ग्रंथ संपादन : स्वरूप आणि कौशल्ये**

Teaching Scheme: TH: 4 **Credit : 2 Credit**

Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Course Objectives:

- To Study
  1. ग्रंथ संपादनप्रक्रियेचा अभ्यास करणे.
  2. ग्रंथ संपादनप्रक्रियेमध्ये समाविष्ट असणाऱ्या अनेक व्यक्ती-संस्थांचा सहभाग ध्यानात घेणे.
  3. मराठीतील संपादनप्रक्रियेचा इतिहास अभ्यासणे.
  4. मराठी संपादनप्रक्रियेतील स्थित्यंतरे स्पष्ट करणे.
- To learn
  1. ग्रंथ संपादनप्रक्रिया आणि त्यासंबंधीच्या विविध गोष्टी शिकणे.
  2. मराठीतील ग्रंथ संपादनप्रक्रियेची परंपरा शिकणे.
  3. ग्रंथ संपादनप्रक्रियेतील प्रारंभबिंदूवरील गोष्टी शिकणे.
  4. ग्रंथ संपादनप्रक्रियेतील विविध टप्पे शिकणे.

Course Outcomes:

On completion of the course, student will be able to–

- Design
  1. विद्यार्थ्यांमध्ये ग्रंथ संपादनप्रक्रियेचा विश्वास तयार होईल.
  2. ग्रंथनिर्मितीमध्ये येणाऱ्या संपादन आणि प्रकाशनव्यवहाराचा परिचय होईल.
  3. विद्यार्थी आपल्या आवडीप्रमाणे संपादन अथवा प्रकाशनव्यवहारामध्ये जाण्याचा विचार करू शकतात.
  4. ग्रंथ संपादनमध्ये जोडून येणाऱ्या ग्रंथखरेदी-विक्रीतील संधीचाही विद्यार्थी विचार करतील.
- Apply linguistic theory
  1. विद्यार्थी ग्रंथ संपादन प्रक्रियेतील आजच्या व्यवहारासंबंधी सजग होतील.
  2. साहित्य आणि भाषेच्या अभ्यासासोबत ग्रंथ संपादनप्रक्रियेतील विद्यार्थ्यांचा भाषिकदृष्ट्या अभ्यास सुरू होईल.

Course Content

Unit 1	ग्रंथसंपादनः स्वरूप आणि कौशल्ये	१०

	1. ग्रंथसंपादनः स्वरूप आणि प्रकार
	2. ग्रंथसंपादनाचे स्वरूपविशेष
	3. ग्रंथसंपादनाचे प्रकार
	  1. ग्रंथसंपादक
	  2. प्रकाशकीय संपादक
		१०

Unit 2	ग्रंथसंपादनः स्वरूप आणि कौशल्ये	१०

	1. संपादकीय कामाचे स्तर
	  1. सर्जनशील संपादन
	  2. भरीव संपादन
		१०

	3. तांत्रिक संस्कार	
Unit 3	ग्रंथसंपादनः स्वरूप आणि कौशल्ये	१०
	1. संपादकीय संस्कारातील टप्पे 1. संहितेसाठी प्रत्यक्ष कोणत्या स्वरूपाच्या संस्काराची गरज आहे याचा अंदाज घेणे. 2. संपादन करताना लेखकाशी अपेक्षित संवाद 3. मुख्य मजकुराचे संपादन 4. टिपा आणि तळटिपा यांचे संपादन 5. ग्रंथसूचीचे संपादन 6. तक्त्यांचे संपादन 7. सूचींचे संपादन 2. संपादकीय खुणा	१०

संदर्भ ग्रंथः

१. पॉप्युलर रीतिपुस्तकः रामदास भटकळ/ मृदुला प्रभुराम जोशी, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
२. संपादन-स्वरूप व कौशल्येः शरद गोगटे, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.
३. प्रकाशन विश्वः संपा. मोहन वैद्य, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
४. व्यावहारिक मराठीः ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, नववी आवृत्ती, २०१०.
५. भाषिक विनिमयः तत्त्व आणि व्यवहारः रोहिणी तुकदेव, प्रदीप कर्णिक, य.च.म. मुक्त विद्यापीठ, पुनर्मुद्रण, एप्रिल, २००८.
६. शोधनिबंधाची लेखनपद्धतीः स. ग. मालशे/मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मयगृह, सुधारित आवृत्ती, मुंबई.
७. केशव भिकाजी ढवळे-व्यक्ती, संस्था, संस्मरण, स्मृतिग्रंथः संपां. अ. वा. मराठे, आणि इतर, मुंबई.
८. ग्रंथ व्यवहार, अ. ह. लिमये, व्हीनस बुक स्टॉल, पुणे, १९९२.
९. प्रकाशक रा. ज. देशमुख स्मृतिग्रंथः संपा. सदानंद भटकळ आणि इतर, रा. ज. देशमुख स्मृती समिती, पुणे, १९९५.
१०.मराठी ग्रंथ निर्मितीची वाटचालः शं. गो. तुळपुळे, महाराष्ट्र ग्रंथोत्तेजक संस्था, पुणे, १९७४.
११. मराठी प्रकाशनांचे स्वरूप- प्रसाद व परंपराः संपा. अ. ह. लिमये, प्रसाद प्रकाशन, पुणे, १९७२.
१२.लेखकास हे माहीत हवेचः अनंत अंबादास कुलकर्णी, कॉंटिनेंटल प्रकाशन, पुणे.
१३.श्रीपु- श्री. पु. भागवत व्यक्ती आणि संपादक गौरव ग्रंथः संपा. वासंती मुजुमदार, १९९४.
१४. प्रकाशन, संपादन आणि लेखनकौशल्येः उज्ज्वला भोर, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, २०२१.
मराठी ग्रंथप्रकाशनाची २०० वर्षेः शरद गोगटे, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००८.

Progressive Education Society's

Modern College of Arts, Science and Commerce (Autonomous)

Shivajinagar, Pune - 5

B.A. (Marathi) Second Year

Semester - 4 - चौथे सत्र
(2023 Course under NEP 2020)
Miner

Course Code : 24ArMarU4301 **Course Name : साहित्यप्रकार: आत्मचरित्र**

Teaching Scheme : TH : 4 Hours/Week **Credit : 04**

Examination Scheme : CIA : 40 Marks **End-Sem : 60 Marks**

Course Objectives :

- **To Study :**
  १. आत्मचरित्र या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास करणे.
  २. मराठी आत्मचरित्रलेखन परंपरेचा अभ्यास करणे .
  ३. आत्मचरित्र आणि इतर साहित्यप्रकारातील साम्य व भेद अभ्यासणे.
  ४. मराठीतील निवडक आत्मचरित्राचा अभ्यास करणे.
  ५. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या आत्मचरित्राच्या सहाय्याने आत्मचरित्र हा साहित्यप्रकार ध्यानात घेणे.
  ६. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या आत्मचरित्राच्या सहाय्याने आत्मचरित्रलेखनाचे महत्त्व ध्यानात घेणे.
- **To learn :**
  १. आत्मचरित्र या साहित्यप्रकाराधारे साहित्यप्रकार ही संकल्पना शिकणे .
  २. मराठी आत्मचरित्रलेखन परंपरेच्या आधारे मराठी साहित्यलेखन परंपरा शिकणे.
  ३. मराठीतील महत्त्वपूर्ण आत्मचरित्रकारांच्या लेखनातील मध्यवर्ती सूत्र शिकणे.
  ४. आत्मचरित्रलेखन प्रक्रिया आणि विवेचनाची सूत्रे आशयाविष्काराच्या दृष्टीने शिकणे.

Course Outcomes :

On completion of the course, student will be able to :

- **Design**
  १. विद्यार्थी आत्मचरित्राच्या माध्यमातून साहित्यलेखन करू शकतील.
  २. विद्यार्थी मराठी आत्मचरित्रलेखन परंपरेचा अन्वयार्थ लावण्यास शिकतील.
  ३. विद्यार्थी प्रत्यक्ष आत्मचरित्रलेखन करतील.
  ४. विद्यार्थ्यांच्या साहित्य (आत्मचरित्र) विश्लेषणाच्या कक्षा रूंदावतील.
  ५. मराठी भाषा आणि साहित्यासंबंधी रूची निर्माण होईल.
  ६. आत्मचरित्राचे मूल्यांकन करण्याची क्षमता निर्माण होईल.

- **Apply linguistic theory**
  १. विद्यार्थी आत्मचरित्रातील वातावरण, प्रदेश या अनुषंगाने भाषेतील बदलाचे निरीक्षण करू शकतील.
  १. विद्यार्थी साहित्याची चिकित्सा भाषा आणि बोलींच्या आधारे करण्यास शिकतील .
  २. विद्यार्थी लिंग, वय आणि सामाजिक परिस्थिती यांचा साहित्य, पर्यायाने सामाजिक व्यवहारांवर होणारे बदल समजून घेण्यास शिकतील.
  ३. विद्यार्थ्यास स्थूलपणे मराठी साहित्य, मराठी भाषा आणि मराठी संस्कृती यांचा क्रमशः परिचय आणि आकलन होईल.

Course Content

घटक क्रमांक	**साहित्यप्रकार आणि आत्मचरित्र**	एकूण तास

१.	१. साहित्यप्रकार : संकल्पना परिचय २. आत्मचरित्र :साहित्यप्रकार परिचय ३. आत्मचरित्र आणि इतर साहित्यप्रकार	१०
घटक क्रमांक	**आत्मचरित्र : स्वरूप, लेखन परंपरा आणि वैशिष्ट्ये**	एकूण तास
२.	१. मराठी आत्मचरित्रलेखनाचे स्वरूप : १. आत्मचरित्राचे घटक २. आत्मचरित्राचे प्रकार २. मराठी आत्मचरित्रलेखनाची परंपरा ३. मराठी आत्मचरित्रलेखनाची वैशिष्ट्ये	१०
घटक क्रमांक	**आत्मचरित्राचा अभ्यास : भुरा - शरद बाविस्कर**	एकूण तास
३.	१. भुरा या आत्मचरित्रलेखनातील व्यक्तिचित्रण	१०
घटक क्रमांक	**आत्मचरित्राचा अभ्यास : भुरा**	एकूण तास
४.	१. भुरा या आत्मचरित्रलेखनातील घटना व प्रसंग	१०
घटक क्रमांक	**आत्मचरित्राचा अभ्यास : भुरा**	एकूण तास
५.	१. भुरा या आत्मचरित्रलेखनातील निवेदन व भाषाशैली	१०
घटक क्रमांक	**आत्मचरित्राचा अभ्यास : भुरा**	एकूण तास
६.	१. भुरा या आत्मचरित्रलेखनातील वाङ्मयीन मूल्यमापन	१०

संदर्भ ग्रंथ :

१. भुरा, शरद बाविस्कर, लोकवाङ्मय प्रकाशन.
२. प्रदक्षिणाः खंड १ आणि २ – संपा. अनिरुद्ध कुलकर्णी
३. चरित्र-आत्मचरित्र, अ.म. जोशी
४. चरित्र-आत्मचरित्र - जान्हवी संत
५. चरित्र-आत्मचरित्र, सदा कहाडे
६. आत्मचरित्र मराठी विश्वकोश, खंड २ मधील रा.ग.जाधव यांचे टिपण.
७. मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, खंड ५-भाग-२, संपा. रा.श्री. जोग.
८. आत्मचरित्र मीमांसा, आनंद यादव
९. शरसंधान, विलास थोरात, सुविधा प्रकाशन, पुणे
१०. २० व्या शतकातील मराठी आत्मचरित्र, उषा हस्तक
११. मराठीतील स्त्रीलेखिका : चिंता आणि चिंतन, भालचंद्र फडके,
१२. स्त्रियांची आत्मचरित्रे : स्त्रीवादी शोध, शोभा पाटील
१३. दलितांची आत्मकथने : संकल्पना व स्वरूप, वासुदेव मुलाटे
१४. आत्मसंवाद, संपा. आर. के. देवरे, रवींद्र ठाकूर, रवींद्र कडू
१५. प्रदक्षिणा खंड १ व २, कॉटिनेंटल प्रकाशन, पुणे.
१६. आधुनिक मराठी वाङ्मयातील स्त्रियांची आत्मचरित्रे, विमल भालेराव, साहित्यप्रसार केंद्र, नागपूर.
१७. दलित स्त्रियांची आत्मकथने : स्वरूप आणि चिकित्सा, मनोहर जाधव.
१८. वसंत बापटांचे गद्यसाहित्य : आकलन आणि आस्वाद, बाळासाहेब गुंजाळ, वाङ्मयसेवा प्रकाशन, नाशिक

१९. स्त्री आत्मकथन, संपा. चंद्रकुमार नलगे, गंगाधर पाननावणे.

२०. चरित्र-आत्मचरित्र : तंत्र आणि इतिहास, अ. म. जोशी

२१. बापटांचे गद्यसाहित्य : आशय आणि आस्वाद, बाळासाहेब गुंजाळ, मयसेवा प्रकाशन, नाशिक

२२. मराठी लेखिका : चिंता आणि चिंतन, भालचंद्र फडके

०००

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

B.A. (Marathi) Second Year

चौथे सत्र

(2024 Course under NEP 2020)

GE/OE

Course Code : 24ArMarU4401 **Course Name : अर्ज, पत्र आणि अहवाल लेखन**

Teaching Scheme: TH: 4 Hours/Week **Credit : 2**

Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Course Objectives:

To Study:

१. प्रशासनिक मराठी लेखनाची कल्पना ध्यानात घेणे.

२. प्रशासनिक मराठी अंतर्गत येणाऱ्या विविध प्रारूपांचा परिचय करून घेणे.

३. प्रशासनिक मराठी भाषेच्या ओळख निर्माण करणे.

४. प्रशासनिक मराठी वापरातील तंत्रज्ञानाच्या वापर ध्यानात घेता, युनिकोड लेखनरूपाची ओळख निर्माण करणे.

५. कार्यालयीन इंग्रजी शब्दांना मराठी परिभाषा निर्मिती आणि वापर वाढविणे.

६. कार्यालयीन संपर्कमाध्यमाचे ज्ञान करून देणे.

To Learn:

१. प्रशासनिक व्यवहारातील विविध प्रकार शिकणे.

२. प्रशासनिक व्यवहाराची परिभाषा शिकणे.

३. नव्या लेखनतंत्रांशी आणि तंत्रज्ञानाशी निगडित गोष्टी शिकणे.

४. अर्ज, कार्यालयीन पत्रव्यवहार, मेल इ. गोष्टींशी निगडित बारकावे शिकणे.

Course Outcomes:

On completion of the course, student will be able to–

Design:

१. प्रशासनिक पातळीवर वापरल्या जाणाऱ्या मराठी लेखन आणि भाषेवर काम होईल.

२. नोकरी-व्यावसायाच्या संदर्भातून मराठी भाषा प्रत्यक्ष वापरणे सोपे होईल.

३. प्रशासनिक मराठीमधून युनिकोड लेखन प्रारूपाला गती येईल.

४. संगणक आणि मोबाईलद्वारे लेखनप्रक्रियेला गती येईल.

५. मराठी भाषेतील परिभाषा निर्मितीला आणि वापरला गती येईल.

६. कार्यालयीन पत्रव्यवहाराचे ज्ञान विकसित झाल्याने प्रत्यक्ष नोकरी आणि व्यावसायात त्याचा वापर होईल.

To Linguistic Theory :

१. विद्यार्थी अकादमीक भाषेसोबत व्यवहार भाषेत गतिमान होतील.

२. नियमित अभ्यासक्रमासोबत प्रत्यक्ष प्रशासनिक भाषेतील कामकाजाचे स्वरूप शिकतील.

३. व्यवहार भाषेतील कौशल्याच्या विकासामुळे त्यांना प्रत्यक्ष नोकरी-व्यवसायात प्रस्तुत भाषिक ज्ञानाचा वापर होईल.

४. परिभाषानिर्मितीचे महत्त्व आणि प्रक्रिया शिकतील.

Course Contents :

घटक क्र.	**प्रशासनिक मराठी**	**एकूण तास**
१.	१. कार्यालयीन अर्जलेखन २. टिप्पणीलेखन ३. माहितीपत्रक ४. घोषणापत्रक ५. निविदालेखन ६. कार्यालयीन पत्रव्यवहार ७. भाषांतर प्रक्रिया – पारिभाषिक शब्द कार्यालयीन इंग्रजी शब्दांना मराठी पर्यायी शब्द	१०
घटक क्र.	**कार्यालयीन परिभाषा**	**एकूण तास**
२.	१. कार्यालयीन परिभाषा २. भाषांतर प्रक्रिया – पारिभाषिक शब्द ३. कार्यालयीन इंग्रजी शब्दांना मराठी पर्यायी शब्द ४. कार्यालयीन पत्रव्यवहार	१०
घटक क्र.	**युनिकोड लेखन प्रारूप**	**एकूण तास**
३.	१. युनिकोड : स्वरूप आणि संकल्पना २. युनिकोड आणि प्रशासनिक मराठी भाषा ३. देवनागरी युनिकोड लेखन नियम ४. युनिकोडचे जागतिक महत्त्व	१०

संदर्भ ग्रंथ :

१. व्यावहारिक मराठी, डॉ. लीला गोविलकर, डॉ. जयश्री पाटणकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

२. व्यावहारिक मराठी, डॉ. सयाजीराजे मोकाशी, प्रा. रंजना नेमाडे

3. व्यवहारिक, उपयोजित मराठी आणि प्रसारमाध्यमांची कार्यशैली, संपादक डॉ संदीप सांगळे.

४. व्यावहारिक मराठी, डॉ. ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.

५. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये, य.च.म. मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.

६. व्यावहारिक मराठी, संपादक डॉ. स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

७. उपयोजित मराठी, डॉ. केतकी मोडक, प्रा. सुजाता शेणई, संतोष शेणई.

८. व्यावहारिक मराठी, डॉ. कल्याण काळे, डॉ. दत्तात्रय पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे.

९. प्रशासनिक मराठी भाषेचा विकास, गीता भागवत, राज्य मराठी विकास संस्था, मंबई,

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

B.A. (Marathi) Second Year

चौथे सत्र

(2024 Course under NEP 2020)

SEC

Course Code : 24ArMarU4601 **Course Name : व्यक्तिमत्त्व विकास आणि कौशल्ये**

Teaching Scheme: TH: 2 Hours/Week **Credit 02**

Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Course Objectives:

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे :

१. विद्यार्थ्यांना व्यक्तिमत्वाची स्वरूप आणि संकल्पना समजावूनसांगणे.
२. विद्यार्थ्यांना व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक घटक सांगणे.
३. व्यक्तिमत्त्व विकासावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करणे.
४. व्यक्तिमत्त्व विकासामध्ये भाषेचे आणि मातृभाषेचे असणारे महत्त्व समजावून देणे.

Proposed outcomes :

१. विद्यार्थ्यांना व्यक्तिमत्वाची स्वरूप आणि संकल्पना समजेल.
२. विद्यार्थ्यांना व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक घटक समजतील.
३. व्यक्तिमत्त्वविकासावर कोणकोणते घटक परिणाम करतात ते समजेल.
४. व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषिक कौशल्ये यांचा सह संबंध समजून येईल.
५. व्यक्तिमत्व विकासात भाषिक कौशल्यांचे असणारे महत्व समजावून येईल

Course Contents :

घटक क्र.	व्यक्तिमत्त्वाची संकल्पना	**एकूण तास**
१.	१. व्यक्तिमत्त्व विकास : स्वरूप आणि संकल्पना २. व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक घटक : ३. व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषा	१५
घटक क्र.	व्यक्तिमत्व विकास आणि भाषा	
	१. व्यक्तिमत्त्व विकासावर परिणाम करणारे घटक २. व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषिक कौशल्ये	

२.	३. व्यक्तिमत्त्व विकासात भाषेचे आणि मातृभाषेचे महात्त्व	१५

संदर्भ ग्रंथः

१. व्यावहारिक मराठी, डॉ. ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.

२. व्यावहारिक मराठी, संपादक डॉ. स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे,

३. उपयोजित मराठी, डॉ. केतकी मोडक, प्रा. सुजाता शेणई, संतोष शेणई,पद्मगंधा प्रकाशन ,२०२०

४. व्यावहारिक मराठी, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे.

५. व्यावहारिक मराठी, डॉ. कल्याण काळे, डॉ. दत्तात्रय पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे.

६. व्यावहारिक मराठी, डॉ. लीला गोविलकर, डॉ. जयश्री पाटणकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

७. व्यवहारिक, उपयोजित मराठी आणि प्रसारमाध्यमांची कार्यशैली, संपादक डॉ संदीप सांगळे,

८. मराठी भाषेची संवाद कौशल्ये (पुस्तक क्र. १ ते ८) य. च.म. मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.

प्रोग्रेसिव्ह एज्युकेशन सोसायटीचे

मॉडर्न कला विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय (स्वायत्त)

शिवाजीनगर, पुणे - ०५.

मराठी विभाग

B.A. (Marathi) Second Year

चौथे सत्र

(2024 Course under NEP 2020)

AEC (Theory) (MIL Marathi)

Course Code : 24CpCopU4702 **Course Name : आधुनिक भारतीय भाषा**

Teaching Scheme: TH: 2Hours/Week **Credit : 02**

Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Course Objectives :

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्ट्ये

१. प्रगत भाषिक कौशल्यांची क्षमता विकसित करणे.
२. प्रसारमाध्यमांतील संज्ञापनातील स्वरूप आणि स्थान स्पष्ट करणे.
३. व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषा यांच्यातील सहसंबंध स्पष्ट करणे.
४. लोकशाहीतील जीवनव्यवहार आणि प्रसारमाध्यमे यांचे परस्पर संबंध स्पष्ट करणे.
५. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखनक्षमता विकसित करणे.

Course Contents :

घटक क्र.	भाषा आणि माध्यमे	एकूण तास
१.	१. भाषा, जीवनव्यवहार आणि नवमाध्यमे/समाजमाध्यमे २. समाज, व्यक्ती आणि भाषा ३. भाषा आणि प्रशासकीय व्यवहार ४. भाषा आणि माध्यमे	१५
घटक क्र.	**नवमाध्यमे आणि समाजमाध्यमांसाठी मराठी**	
२.	१. जीवन व्यवहार आणि नवमाध्यमे २. नवमाध्यमे आणि समाजमाध्यमे (सोशल मीडिया) ३. नवमाध्यमे आणि समाजमाध्यमांचे प्रकार ब्लॉग, फेसबुक, ट्विटर ४. समाजमाध्यमे म्हणजे काय? ५. नवमाध्यमे आणि समाजमाध्यमांचे प्रकार ६. ब्लॉग ७. फेसबुक ८. ट्विटर	१५

संदर्भ ग्रंथ :

१. भाषांतर मीमांसा, संपा. डॉ. कल्याण काळे, डॉ. अंजली सोमण

२. सायबर संस्कृती, डॉ. रमेश वरखेडे

३. उपयोजित मराठी, संपादक डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई

४. ओळख माहिती तंत्रज्ञानाची, टिमोथी जे. ओ लिअरी

५. संगणक, अच्युत गोडबोले, मौज प्रकाशन, मुंबई.

६. इंटरनेट, डॉ. प्रबोध चोबे, मनोरमा प्रकाशन, मुंबई.

७. व्यावहारिक मराठी, डॉ. ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर.

८. आधुनिक माहिती तंत्रज्ञानाच्या विश्वात शिकरापूर दीपक, मराठे उम्म्बल, उत्कर्ष प्रकाशन, पुणे,

९. भाषांतरमीमांसा, कल्याण काळे, अंजली सोमण.

१०. व्यावहारिक मराठी, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे.

११. व्यावहारिक मराठी, डॉ. कल्याण काळे, डॉ. दत्तात्रेय पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे.

१२. व्यावहारिक मराठी, डॉ. लीला गोविलकर, डॉ. जयश्री पाटणकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे.

१३. व्यावहारिक मराठी, डॉ. सवाजीराजे मोकाशी, डॉ. रंजना नेमाडे

१४. व्यावहारिक मराठी, डॉ. ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर. १५. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्य, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक,

१६. प्रसार माध्यमे आणि मराठी भाषा, संपादक, डॉ. भास्कर शेळके

१७. व्यावहारिक व उपयोजित मराठी आणि प्रसारमाध्यमांची कार्यशैली, संपादक, डॉ. संदीप सांगळे १८. व्यावहारिक आणि उपयोजित मराठी, डॉ. मनोहर रोकडे

१९. मराठी भाषा उपयोजन आणि सर्जन, प्रा. सुहासकुमार बोबडे

२०. व्यावहारिक मराठी, संपादक डॉ. स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे. २१. भाषांतरमीमांसा, संपादक डॉ. रमेश वरखेडे, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक,

२२. https://play.google.com/store/apps/details?id=org.mkcl.solar.itmarathi&hl २३. __http://www.youtube.com/watch?v=oXAWMH5PDXY